

ДІМ, САД, ГОРОД

ЇЇ ЛЮБОВ ДО ЛІСУ – В КОЖНІЙ ЯГІДЦІ, У КОЖНОМУ ГРИБКУ

Наше знайомство з Ганною Огороднічук було не зовсім звичним. В активній метушні на вході до ринку побачила, як в одній із корзин, де лежала всяка-всячина до смаку покупців, виблискували багряними переливами яскраві ягоди брусниці. Правда, їх було вже небагато, тож подумала, що тітонька, власниця цього ягідного «золота», вже продала основну частину. Помалу зав'язалася розмова, і виявилось, що Ганна Петрівна – це людина лісу у прямому значенні. Значну частину свого життя вона проводить саме за збиранням грибів та ягід.

- Розкажіть, будиь ласка, чому все Ваше життя переплетлося з лісовими стежками?

- Вісімнадцять років пропрацювала листоношею. Поки була на роботі, менше ходила до лісу, а як вийшла на пенсію, то ходжу, наскільки здоров'я вистачає. Живу в Ратному. Господарства великого не утримую. У лісі збираю гриби, колись в одному місці знайшла аж 212. Ходжу за ягодами. У цьому році, правда, мало була, бо перенесла операцію, але все-одно, трохи подужчала – і знову в ліс. Охота є, то й їду.

- Які саме ягоди приваблюють Вас найбільше?

- Всі, що є в лісі. Як тільки починаються ягоди, я вже там. Чорниця, лохиня, брусниця, журавлина.

- Зараз у Вас брусниця. Дайте корисні поради, як найкраще нею користуватися.

- Я завжди заливаю її водою, зберігаю в холодильнику. Так корисні і ягоди, і той настій, в якому вони перебувають. Крайче заливати кип'яченою охолодженою водою, а дехто – і звичайною. Такий спосіб використання дуже корисний при хворобах нирок і сечовидної системи. І за журавлиною ходжу. Вона корисна при підвищеному артеріальному тиску. На власному досвіді пересвідчилася, що ця ягода нормалізує тиск. У мене були значні перепади. Як стала вживати її, тиск нормалізувався. А ще з'їм жменьку ягід, і голова перестає боліти. Брусницю колись возила в Білорусь. То там її дуже купують. Вони більше нею користуються, як українці. Ще з брусниці з грушами варення варять у співвідношенні один до одного, але потрібно, щоб груші були без твердих крупинок. Цукру для такого варення не треба зовсім, тільки брусниця і груші.

- Збирати ягоди – нелегка праця. Які її особливості?

- Багато хто стверджує, що найважче збирати чорницю. А мені – ні. Якщо її є багато, то легко, перебираєш віточку за віточкою, і в банці познака є. А брусницю треба шукати у

вересі, у траві. Більше її ніде немає. Журавлину дуже легко збирати, якщо на неї врожайний рік. Якось було таке, що за один день назбирала три корзини – цілий мішок. За 10 хвилин – 2,5 літра. Просто жменями рвала. Це було на лісоповалі. Сосни зрізали, але деревину не забрали. І журавлиник поплився по тих звалених соснах. А ягоди, як вишні, звисали з дерев. Ця праця, звичайно, нелегка, але якщо любиш ліс і його відчуваєш, то вона в задоволення.

- Які ж ліси Ви облюбували? Смольний?

- Ні. Я все життя їжджу ближче до своєї батьківщини (народилася і прожила добрий відрізок віку Ганна Петрівна в с. Теклине Камінь-Каширського району, що межує з Ратнівським, але вже багато років мешкає в Ратному, - Авт.). Автобусом їду до села, а далі – на велосипеді. За цією брусницею їздила у Підріччя Камінь-Каширського району. Добиралася автобусом, потім – велосипедом, а далі – на підводу до людей попросилася. Всяко буває.

- Вам дійсно подобається бути в лісі, якщо з такими труднощами добираєтесь туди, не знаючи, чи знайдете бодай щось, але все-одно йдете...

- Звичайно. Якби не подобалося, то і не йшла б. Але ця любов виховується з дитинства. Ми біля лісу жили, і я ще зовсім маленькою ходила за грибами-ягодами.

Ганна Огороднічук – живе лісом, його силою і життєдайною енергією. Вона лише там почувається здоровою. Як настає зима, усі недуги розвиваються, а тільки блисне сонце і задзюрчать легковажні струмки, із землі вибіються перші пагінці, квіточки, листочки, жінка – в лісі. Це те, що надає їй сили жити, що робить її енергійною, не дає спокійно сидіти вдома. Їй комфортно у неймовірному сплетінні дивних запахів квітів, трав, ягід, запахів, які не можна передати просто словом, бо вони живуть у лісовій гушавині, у тиші... у здоров'ї.

Марія ЛЯХ

НА ГОРОДІ

ГРЯДКИ ПОТРЕБУЮТЬ УКРИТТЯ

Другої половини вересня розпочинаються дощі та холоднішають ночі. Як наслідок, обвішані незрілими плодами стебла помідорів, баклажанів, перцю й інших теплолюбів потемніють і згодом зів'януть.

Однак овочевий сезон можна продовжити. Зокрема, на вечір натягайте над грядкою агроволокно чи звичайну клейонку. Деякі господарі одягають на кожну рослину старі поліетиленові кульки, в яких пророблено отвори для вентиляції. Сонячної погоди вкриття обов'язково слід зняти. А вже напередодні заморозків виривайте куцки з корінням та, занісши до підсобного приміщення, підвішуйте догори "ногами". Тут городина набуде необхідних кондицій.

КАПУСТЯНЦІ - ГНОЙОВІ ПАСТКИ

З капустянками (інша назва - вовчки, ведмедки) треба боротися протягом усього сезону. Особливо дієва пора - осінь. Після збору врожаю, коли температура поверхні не нижча за + 8°C, викопайте на ділянці ями розміром 0,5x0,5x0,5 м. Їх заповнюють свіжим гноєм (найкраще кіньским) та присипають незначною кількістю ґрунту. Під час розкладання органіки виділяється тепло. Тож сюди сповзеться для зимівлі багато земляричних комах. У час тріскучих морозів вміст лунки слід розкидати по снігу, внаслідок чого шкідники загинуть від холодів.

У САДУ

ВІДНОВИТИ СИЛИ ДОПОМОЖЕ ПІДЖИВЛЕННЯ

На плононошення дерево витрачає чимало ресурсів. Відновити сили допоможе осіннє підживлення.

Окремі господарі вносять азотні добрива. Однак вони продовжать розвиток пагонів, перешкоджаючи визріванню тканин. Тому використовуйте лише калійні та фосфорні мікроелементи. У лунки діаметром і глибиною 20-25 см, викопані вздовж периметра крони, дають по жмені речовин. Після перемішування лопатою все це треба зволожити (для швидшого розкладання) і засипати землею.

Значно ефективніша рідина. Попередньо розчинивши гранули водою, вливайте вміст у спеціальні проріти канавки.

Своєчасна та правильна підгодівля не тільки підвищить імунітет, а й гарантуватиме вдалу перезимівлю саду.

КВІТНИКАРЦІ НА ЗАМІТКУ

ЯК ЗАПОБІГТИ ПОЯВИ ШКІДНИКІВ

♦ Якщо на квіти напала тля, допомогти можуть сірники з червоними головками. Тля, як і мікроскопічні кліщі, не переносять сірки. Тому візьміть кілька таких сірників і встроміть у горщик вниз головками.

♦ А щоб у рослини були здорові соковиті листки, сильні пагони і гарні квіти, користуйтеся кавовою гущею. На одну рослину треба вносити повну ложку холодної гущі на глибину 2-3 см, обережно перемішавши її з землею, щоб не пошкодити коріння. Процедуру цю проводьте 1-2 рази на рік.

Ячна шкаралупа забезпечить квіти кальцієм. Розтовчіть її не дуже дрібно і 4 рази на рік сипте зверху в горщик, злегка перемішуючи з землею.

♦ У незбираному молоці містяться потрібні рослинам мінеральні речовини і мікроелементи. Молока для цього треба зовсім мало - 1 частину на 3 частини води. Удобрюйте рослини 1-2 рази на місяць по 1 ст. ложці на горщик. А молочна сироватка, розведена водою (1:1), - гарний засіб проти спор грибів-паразитів.

♦ Якщо закопати у квітковий горщик зубок часнику, то рослина буде захищена від багатьох шкідників.

СПЕЦІАЛІСТ РАДИТЬ

ОБСТЕЖУЙТЕ ПОЛЯ ВЛІТКУ ТА ВОСЕНИ

ВІРУСНЕ НЕКРОТИЧНЕ ПОЖОВТІННЯ ЖИЛОК БУРЯКУ (РИЗОМАНІЯ) - КАРАНТИННА ХВОРОБА

У 1980 році захворювання було виявлено в західних областях України (Львівська, Хмельницька), а в 1981 році - у Чернігівській області.

Резерватами вірусу є рослини з родини лободових, зокрема, усі види буряків і шпинат. Переносником вірусу є слабопатогенний гриб. Патогенність його зростає в поєднанні з вірусом. Вірус може зберігатися до 10 років в цистосорусах гриба. У хворих рослин збудник постійно наявний у бокових корінцях і в самому коренеплоді.

Збудник спричиняє порушення обміну речовин, уповільнення росту і розвитку рослини, а також процесу цукроутворення у цукровому буряку, внаслідок чого знижується урожайність коренеплодів на 50-80 відсотків і цукристість на 3-5 відсотків. Захворювання проявляється у фазі 1-8 листочків буряків. Рослини, уражені у ранню фазу розвитку, нерідко гинуть або відстають у рості. Змінюється колір листків від світло-зеленого до жовтуватого.

РАЦІОН ГОДІВЛІ

ЩОБ КУРИ ВЗИМКУ НЕСЛИСЯ

Для того, щоб кури регулярно неслися і нарошували товарну вагу, їх раціон харчування має бути досить збалансованим. Для підвищення яйценосності несучок найкраще годувати спеціальними комбікормами, що містять усі необхідні вітаміни і мінерали. При цьому продуктивність птиці підвищується до 50 відсотків порівняно з годівлею зерном чи кухонними відходами.

Для годування курей у присадибному господарстві використовують різні види кормів: вуглеводні (зерно таких

злаків, як пшениця, кукурудза, ячмінь, просо, сорго, овес, а також картопля, коренеплоди, крупі і висівки); білкові (дріжджі, зерно бобових, макуха, шрот, борошно з кропиви і бобових трав, м'ясо-кісткове і рибне борошно, молоко, сир); мінеральні (крейда, черепашки, вапняк, сіль кухонна, фосфати кормові); вітамінні (борошно з різної гички і трав, морква, зелена трава, хвойне борошно).

Взимку птиці не вистачає вітамінного корму. Де його взяти? Приготувати.

Робиться це так: у відро насипають овес і заливають його теплою водою. Бажано додати 10 крапель формаліну, щоб не було шумування. Розмочують овес протягом двох діб за кімнатної температури. Потім висипають його у низенькі коробки. Днів через 6-10, залежно від того, наскільки тепла кімната, можна мати добре проросле зерно. Згодувати його треба якнайшвидше, бо паростки зів'януть. У такому віві у три з половиною рази поживних речовин більше, ніж у сухому. Отож, якщо годувати ним курей, то не-

стимується краще.

Кукурудзу теж краще згодувати пророслою. Так само і жито. Горох (у ньому містяться речовини, що сприяють росту) слід давати у вигляді грубої дерті.

Якщо курей утримують в приміщенні, то зерно бажано висипати на підстилку. Звісно, за умови, що вона суха і чиста. Такий спосіб годівлі вважається найкращим, бо птиця, вибірюючи корм, весь час рухається, а це для неї корисно.

Важливим фактором регулювання несучості птиці в осінньо-зимовий період є світловий режим. Світло діє на систему внутрішньої секреції несучки, стимулюючи діяльність органів розмноження, тобто інтенсивність яйцекладки. А зниження температури повітря у приміщенні нижче +8 градусів може навіть припинити яйцекладку. Оптимальна вологість повітря в пташнику має складати 60-70 відсотків. Наявність паразитів (вошей, переїдів, кліщів) також призводить до значного зниження продуктивності несучок.

Ольга ГОЛОВІЙ,

державний фітосанітарний інспектор пункту пропуску Заболоття (залізничний)